

**AHMET
GOLEMI**

BIBLIOTEKA
SHTETIT

814-32

961

Humbja e parë

TREGIME

814-32

261

AHMET GOLEMI

R

HUMBJA
E
PARE

(TREGIME)

87595
MBL. QIKVA E SHITETI
GJ. KOSJER

34180

SHËTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

HUMBJA E PARË

Për atë që ndodhi kishte kohë që më brente ndër-gjegjja, ndaj prisja rastin që t'ja tregoja dikujt për t'u lehtësuar nga ky kujtim i hidhur, por dhe i bukur i karrierës sportive. Për këtë mora frymë thellë, ashtu siç bënim kur binte gongu për të filluar raundin e tretë dhe më të vështirin, dhe nisa t'i tregoj shokut tim.

Kam hipur në dhjetra tapete. Jam përqafuar, me dëshirë dhe pa dëshirë, me dhjetëra e dhjetëra kundërshtarë. Në pistën e emocioneve kam shkelur për gjashtëmbëdhjetë vjet rresht, dhe kam dalë prej saj, në më të shumtat e rasteve, i shoqëruar nga duartrokitjet. Por kujtimi që më ka rënduar më shumë është ai që provova në ndeshjen me nxënësin tim. Unë e humba ndeshjen me të. Kjo për mua ka qenë humbja e parë dhe e fundit, pasi, kur provon një humbje të tillë, nuk dëshiron që ajo të përsëritet kurrë më.

Unë mburresha me të, sepse si njeri dhe si sportist nuk e kishte shokun. Atë e duartrokisnin shpesh sportdashësit për aftësitë e tij si mundës. Unë i kam qëndruar përherë pranë suksesit dhe mossuksesit të tij. E shikoja kur, pasi hiqte nga shpatullat rripat e kostumit sportiv, fshinte me gëzim djersët. Por e kam parë duke fshirë edhe lotët. Ai qe i tillë. Nga sedra e

tij djersinte dhe nxirrte lot. Dhe atë pasdite, që e rrihte një fillad i freskët prilli, ai u ngjit në tapetin e qytetit N. për t'u ndeshur, në finale, me kundërshtarin e tij dinamovit. Gongu ra. Nxënësi im që i kujdesshëm. Ai qëndronte para kundërshtarit si një zog. Kur i sulej kundërshtari, ai largohej, i matur, po kur i afrohej vetë kundërshtarit, i bënte sportdashësit të entuziazmoheshin dhe ata s'kurseheshin që t'i jepnin kurajo. Ai për ta kishte një forcë magnetike, për kapjet e pastëra e të shkathëta, për zotësinë e manovrimit dhe për zgjuarësinë e tij sportive në tapet, të cilat e bënin të dallohej nga të tjerët. Qëndrimin e tij në tapet e shoqëroja me vështimin tim. Tek ai shikoja një pjesë të vetëvetes. Shpesh kam menduar se mundja është një pjesë e shkruar dobët, por kur e luajnë njerëz të aftë, ajo të emocionon dhe të bën për vete. Një cilësi të tillë kishte dhe nxënësi im. Raundi i parë mbaroi. Ai erdhi dhe ndenji në qoshen, pranë së cilës rrija unë. E freskova dhe i kujtova se kishte të bënte me një kundërshtar të fortë. E pranoi në heshtje. Gongu ra përsëri. Tapeti mori prapë pamjen e një arene, nga e cila njëri nga kundërshtarët do të dilte fitimtar. Tani të dy qëndronin përballë njëri-tjetrit dhe prisnin rastin për të sulmuar. Ovationet në këtë raund ishin të forta për të dy. Nxënësi im detyrohej disa herë të mbrohej me vështirësi nga sulmet plot energji të kundërshtarit. Ishte një raund me karakteristika burrërore. Nga goja e spektatorëve dëgjohej më tepër dhe më shpesh emri i nxënësit tim. Isha emocionuar shumë. Në lëvizjet dhe kapjet e nxënësit tim vura re pak nervozizëm, që i pakësonte kujdesin për t'u mbrojtur. Ja, ai ndërhyu shumë shpejt midis krahëve të kundërshtarit dhe, pasi e mbërthen fort për beli, e ngre lart dhe, duke u përkulur edhe vetë ndër gjunjë,

e përplas për tapet. Në çast kundërshtari bie në pozicionin gjysmë-urë dhe shpejt kthehet brinjas. Ndërkaq nxënësi im, duke dashur ta shfrytëzojë mirë këtë avantazh, i rënë dhe ai në gjunjë, përpiqet ta kthejë përsëri kundërshtarin në pozicionin «urë». Tani spektatorët janë ngritur në këmbë dhe thërresin me të madhe. Por kundërshtari ngrihet pak dhe, sa hap e mbyll sytë, nxënësi im ra me shpatulla në tapet. . . Kundërveprimi i kundërshtarit në kapjen për qafe qe aq i shpejtë, saqë gjyqtari i tapetit nuk e vuri re mirë kapjen e rregullt të mundësit dinamovit. Në mendjen e gjyqtarit kjo kapje u fiksua si e parregullt dhe, pasi e qortoi mundësin dinamovit për kapjen e palejueshme, i fryu bilibilit për vazhdimin e ndeshjes.

Unë e pashë fare mirë këtë kapje dhe isha unë që e vura re i pari gabimin e gjyqtarit të tapetit. Në fillim mendova se unë vetëm e vura re këtë gabim. Por isha gabuar. Ndërkohë tranieri i mundësit dinamovit i qe afruar kryegjyqtarit dhe, nga mënyra e të folurit, dukej se po kërkonte të drejtën e mundësit të tij. U dëgjua gongu. Ndeshja u ndërpre para kohe. Kryegjyqtari hoqi gjyslykët dhe ju drejtua tapetit. Spektatorët, si një dallgë që përplasen në breg, i ndërpre në të bërtiturat. Një heshtje e papritur ra mbi parkun sportiv ku zhvillohej kampionati. Kryegjyqtari qëndroi para të dy mundësve dhe e pyeti nxënësin tim.

— Halit! Ti re nga kapja «për qafe me të dy krahet», apo nga kapja «krahqafë?»

Heshtje. Të gjithë i kishin drejtuar vështrimet nga nxënësi im dhe dukej se ato kishin ngjashmëri me pyetjen e kryegjyqtarit. Nxënësi im u kthye nga unë. Çaste të vështira për të dy. Në qoftë se vërtetohet se nxënësi im kishte rënë me shpatulla nga kapja

«krahqafë», atëhere humbiste ndeshjen, sepse kjo kapje qe e rregullt dhe ndeshjen e fitonte kundërshtari. Po, në qoftë se mundësi rrëzohej nga kapja «për qafe me të dy krahët», atëhere ndeshja vazhdonte, sepse kjo kapje, sipas rregullores, është e parregullt. Vështrimi i tij pyetës u ndesh me lëvizjen mohuese të dorës sime, që mbuloi për një çast ndërgjegjen e pastër të nxënësit tim. Ai kuptoi gjithshka. Për të kjo do të thoshte: «Mos trego». Ai uli kokën. Lëvizja e dorës sime e shqetësoi më tepër nga pyetja e kryegjyqtarit. Por e përmblodhi veten dhe, si për t'i shpëtuar diçkaje, foli shumë shpejt:

— Rrashë nga kapja «krahqafë».

Gjyqtari i tapetit qe i pari që u habit. Unë mbeta. Përgjegjja e nxënësit tim më hutoi. M'u bë se çdo germë e përgjegjes së tij u shndërrua në kapje. Në gjitha kapjet po i merrte në një vend të pambuluar mirë dhe më dukej se isha unë ai që u shemb pak më parë në tapet dhe jo nxënësi im. I ktheva shpinën tapetit dhe eca rëndë drejt mundësve të mi.

— Të pregatitet për ndeshje kush e ka radhën, — thashë me zë të lartë. Asnjë nuk lëvizi. Ndërkaq u dëgjuan ca duartrokitje, si ca pushkë të shkrehura larg. Dukej se kryegjyqtari i kishte dhënë urdhër gjyqtarit të tapetit për t'i dhënë fitoren mundësit dinamovit sipas rregullores. U dëgjuan dhe ca britmat tërë nervozizëm. Këto duhej të qenë britmat e spektatorëve që se njihnin mirë rregulloren. Unë urdhërova përsëri dhe me zë më të fortë:

— Të pregatitet kush e ka radhën për të dalë në ndeshje.

Ai që kishte radhën u ngrit ngadalë. Para tyre, me kokë ulur, qëndronte Haliti, që sapo kishte ardhur nga tapeti.

Tani heshtja e tij më sëmbonte përbrenda. Më dukej se më thoshte me zë të ulët:

«Pse u solle kështu?»

Oh, sa më mundonte qëndrimi i tij! Unë e dija se dhe ai në këto çaste vuante. Ai ishte një nga ata njerëz me zemër të ndjeshme që gëzimi dhe hidhërimi i tjetrit ishte sadopak dhe gëzimi dhe hidhërimi i tij. Ju afrova dhe nisa t'i zgjidh bandazhin me të cilin kishte lidhur kyçin e dorës. Gishtërinjtë dridheshin lehtë dhe me lëvizje të pavetëdishme lironin bandazhin. E kisha të vështirë të përçëndroheshja dhe herë-herë ngrija kokën të shikoja dy mundësit e tjerë që sapo kishin nisur ndeshjen. Loja e tyre më dukej si një film i xhiruar pa zë.

«Ti s'duhej ta bëje këtë, jo, ti s'duhej ta bëje. . .» më dukej se më thoshte nxënësi im.

«Doja që ti ta fitoje ndeshjen, që ekipi ynë të dilte në vend të parë. . .»

«Sido që të ishte, ti duhet ta dish më mirë se unë se, pas një fitoreje të rreme, vjen një humbje e vërtetë».

«Ashtu, po unë isha ohënë i tëri pas ndeshjes dhe doja që ti të fitoje, që të gëzoheshin të gjithë. . . Oh, ndoshta ti s'e kupton këtë, po kjo ka të bëjë me pasionin, me dëshirën e zjarrtë të trainerit, që nxënësi i tij ta kurorëzojë punën e tij me sukses. Po hajde, kjo ndodhi, dhe s'duhet të përsëritet më».

Sapo i kisha hequr bandazhin, kur ra gongu për mbarimin e raundit të parë të ndeshjes që po zhvillohej. Instiktivisht ktheva kokën andej. Tani të dy mundësit e kishin ndërprerë luftimin dhe po drejtoheshin nga trainerët për t'u freskuar e për të dëgjuar këshillat e tyre. Kur ktheva kokën përsëri, vura re se Haliti «e kishte dëgjuar fare rënjen e gongut. Ai

vazhdonte të qëndronte i heshtur, me vështrimin e ngulur te bandazhi që tani e mbante ai ndër duar, si të donte të thoshte:

«Ta mbledh, apo mos ta mbledh».

Qëndrimi i nxënësit tim më të mirë kishte dome-
thënjen e tij. Me të ai donte t'u thoshte shokëve se,
padashur, kishte goditur një njeri me moshë më të
madhe, mësuesin e tij.

Ndër spektatorët zienin pëshpëritjet dhe vësh-
trimet e tyre nuk po i ndaheshin sportistit tim. Atëhe-
re, i shqetësuar, u ngrita nga stoli ku isha ulur dhe
rrëmbimthi i kapa dorën e ja shtrëngova. Me dorën
tjetër i ngrita kokën që i qe varur, dhe i fola:

— Kështu mbaje kokën, se sot ti ke fituar një
ndeshje të madhe.

SHQETËSIMET E PISTËS

Sa herë që ju shikoj, profesor, ju përshëndes dhe matem të ndaloj që t'ju them diçka! Dhe kjo «diçka» nuk është ndonjë gjë e shpikur. Ajo ka ndodhur para syve tuaj dhe ju keni qenë i detyruar të më ndiqni hap pas hapi. Them kështu, se ju e dini që unë kam qenë dhe vrapues. Ju vetë ma diktuat këtë prirje të dytë.

Mprehtësia dhe përvoja juaj zbuluan te unë tiparet e një vrapuesi të mirë. Ju kujtohet atëhere kur bëmë krosin e shkollës? Gjatë vrapimit unë dola i treti dhe ju erdhët dhe më shtrënguat dorën duke më thënë:

«Për mua, ju jeni fituesi!»

Dhe kishit të drejtë. Dy krosët e tjera të shkollës i fitova unë. Po atëhere unë s'isha nxënës i vitit të parë. Më pas ju më afruat në rrethin e atletikës. Madje në vitin e tretë më caktuat dhe përgjegjës të rrethit. Këto s'kanë shumë rëndësi për ju dhe vërtet mund t'ju duken të kota. Tani përsëri ju jeni pedagog dhe, si unë, ju përshëndesin me dhjetëra studentë. Por pra-pë, unë kam diçka për t'ju thënë. Nuk dua t'ju bind, as t'ju përshkruaj thjesht atë që ka ndodhur vite më parë, dhe as t'ju vë faj në lidhje me të. Jo, sinqerisht, jo! Ju e dini që unë u bëra një sportist i mirë në sportin që e kisha më shumë pasion. Dua t'ju tregoj këtë

ngjarje të vogël për t'u shfajësuar ndaj jush, në mënyrë që në mendjen tuaj të mbetem ashtu si përpara ngjarjes që po tregoj. O, profesor, ajo nuk është kushedi se çfarë. Është vetëm një garë, gara nga ato që ju keni parë me qindra. Unë jam i sigurtë se, si atlet i mrekullueshëm që keni qenë, ju ruani shumë shqetësime dhe emocione, disa prej të cilave s'do të bëni keq t'i shkruani, kështu siç po bëj unë. Po, profesor, ajo është vetëm një garë, gara e 5000 metërshit ose, siç e quanim ne «e pesëmijëshit» dhe, që ta keni të qartë, ishte gara e fundit e kupës që po zhvillohej me rastin e festës së ushtrisë. Ishte dita e «10 Korrikut». Viti nuk më kujtohet. Gara zhvillohej në stadiumin «Qemal Stafa» në pushimin e ndeshjes së futbollit: «Partizani» me «17 Nëndorin». Në shkallët e stadiumit s'kishe ku të hidhje mollën nga spektatorët e shumtë. Përpara garës, ndoshta edhe më parë, ju ishit në hall, ose, si i thonë më shkoqur, kishit rënë ngushtë. Gara e pesëmijëshit ishte e fundit dhe vendimtarja për marrjen e kupës. Garat e zhvilluara kishin nxjerrë në krye, me pikë të barabarta, ekipin tonë dhe atë të «Partizanit». Por nuk ishte vetëm ky shkaku i shqetësimit. Çekani ju rrihte në tjetër kudhër. Për këtë garë ishim përgatitur tre atletë: Fotaqi, Ruzhdiu dhe unë, që atëhere isha në vitin e fundit të shkollës. Ju bëtë një gjë të mirë. Një ditë më parë na njoftuat se në garë do të vraponim të tre dhe kjo na bëri të përgatiteshim shpirtërisht. Dhe ashtu ishte. Ne do vraponim të tre, po për klasifikim do të merrte pikë vetëm njëri. Dhe ky «njëri» ishte shqetësimi juaj dhe shqetësimi ynë, pikëpyetja juaj dhe pikëpyetja jonë. Ne ishim tri vështrime që të mundonim para garës, ashtu si na shqetësonte ne vështrimi juaj. Po ta vështronit njërin më gjatë, kjo do të thoshte se ai ishte njeriu që ki-